



PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 30 (1421)

Poština plačana v gotovini
Speditions in abbon. post. I. gr.

TRST nedelja 19. februarja 1950

Danes 6 strani - Cena 20 lir

Bližnji 8. marec in II. kongres ASIZZ

Osmi marec ni navaden dan, temveč praznik v vrsti praznikov, ki se jih je iz posebnih, določenih razlogov izbral neki narod za svoje. Praznujejo ga vse napredne zeme v svetu, ki so spoznale, kako pogubne so sile mračnjastega in zatiranja in kako je najhujša borba proti njim. Toda bilo bi preveliko, če bi ostale samo ob tem spoznanju, če bi tudi same ne posele v ta borbo. Zato je osmi marec tudi dan, ko utrjuje svojo revolucionarno in politično zavest, ter jo požiljuje s skovni, ki jih črpa iz borbe delovnega ljudstva, ki jo ono bje za svoje osvobodjenje.

Včeraj je maršal Tito v Užicu poudaril:

Nismo v nobenem bloku

Če jutri Zapad ne bi hotel več trgovati z nami, bi se rajši odpovedali pravočasni izvršitvi dela petletnega načrta nego da bi se odpovedali našim doslednim načelom o neodvisnosti



BEOGRAD, 18. (Tanjug) — Maršal Tito je danes potrdil, da Jugoslavija ni v nobenem bloku, da mora biti njena zunanja politika v skladu s socialističnimi načeli, da se ne sme opirati na nikogar na svetu in da mora računati samo na lastne sile.

To izjavo je maršal Tito podal pred 50.000 ljudmi, ki so njegov govor pogostoma prekinili z navdušenimi vzkliki. V svojem govoru v Titovem Užicu, središču njegovega volivnega okrožja, je Tito dejal: Slišali ste, da komunistični tisk vodi že leto dni kampanjo, s katero zatrjujejo da mi prodajamo našo državo za dolarje, da dobivamo ogromna posojila, o katerih nekateri propagandisti trdijo, da znašajo milijone dolarjev. Ti ljudje lažejo do skrajnosti. Mi ne dobivamo denarja. Ali smo prosili za posojila? Prosil smo jih v Ameriki, ravno pri bankah, na katere so se oni sami obrnili, toda od katerih niso dobili ničesar (izvzemši Poljsko), ker nam ne želijo, da bi ta posojila postala neizterljiva. Mi smo jih tudi zaprosili, toda kar smo vprašali, je že od preteklega leta nereseno, ker nismo prejeli vsega. Od Mednarodne banke nismo prejeli ničesar, ker se zavezuje v dolgo in se nam delajo težko. Informburo zatrjuje, da dobivamo posojila, ameriška reakcija, ki svira na isto struno Informburo, pravi, da ne bi smeli te posojila dovoliti, ker bi bila jutri izgubljena, v kolikor, kakor zatrjuje Informburo, smo mi politična država. Z ameriškega Informburo in ti ameriški reakcionarji spodkopavajo našo stvarbo in vsak dan pišejo, da dobivamo posojila in da smo zaprosili druga. Vendar pa ni-

smo v zadnjem času vprašali ničesar, pač pa smo izjavili, da bi nam morali dati, kar so nam obljubili. Pričakujemo, da bodo držali svojo obljubo, da se prepričamo, ali so njihovi nameni resni, ali pa gre samo za propagando. To pa zaradi tega, ker smatramo, da je to posojilo koristno tudi njim in ker ne bomo dovolili, da bi mednarodna reakcija z zatiranjem da samo posojila za posojila, da olože v roke Informburo, ki nato zatrjuje, da se mi stalno obračamo na ameriške kapitaliste s prošnjami za dolarje.

Hotel bi vam reči eno stvar. Ne smemo se opirati na nikogar na svetu razen na naše lastne sile. Mi trgujemo na podlagi enakopravnih odnosov, ne bomo nikoli sprejeli, da bi trgovali z našimi načeli. Smo socialistična država, smo komunisti, gradimo socialistično državo, socializem. In v tem ne bomo popustili in ne bomo dali nobene koncesije tujim našim zunanji politiki. Naša zunanja politika mora biti v skladu s socialističnimi načeli, z našimi komunističnimi načeli.

Mi vidimo od vsega začetka dosledno in nedvignostno zunanjo politiko. Vprašanja zunanje politike niso vprašanja kratkega razdobja. To so za nas zgodovinska vprašanja, ker se tičejo socialistične države v polnem revolucionarnem poletju, v poletju ustvarjanja nove družbe in boljše bodočnosti. Voditelji take države ne morejo prodati svojih načel za noben stroj in za nobeno ceno. Kdor ostaja stalno na dosledni načelni liniji, bo prejel ali seje bogato plačilo. Vsako dejanje, s katerim bi mi zavzeli drugače stališče, se bi stransko maščevalo. To morajo vedeti vsi tisti v tujini, ki bi lahko mislili, da bomo podlegli zaradi teh težkih in da bodo presli v njihov labor. Poudarjamo in ponavljamo, da ne mislimo preiti v noben drugi tabor. Nismo v nobenem bloku. Smo socialistična država, ki gradi socializem z visoko zavestjo naših narodov, z zavestjo svoje zmoglosti. Hotel bi poudariti še eno stvar. Lahko vam rečem — vam in vsem — če jutri ne bi hotel Zapad trgovati z nami, ali bi raz-

bil že sklenjene dogovore, če bi izvajal pritisk na nas, bi se mi rajši odpovedali pravočasni izvršitvi dela petletnega načrta, nego da bi se odpovedali našim doslednim načelom.

Nato je maršal Tito pozval volivce, naj na prihodnjih volivih izvolijo močne ljudi, ki ne bodo zgubili živcev, ki se bodo ustavili pred nobeno oviro. Poudaril je tudi, da so v Ljudski fronti združeni vsi tisti, ki želijo slediti ljudskemu programu, programu graditve socializma. Če kdo torej želi izvesti kak program — je to program Ljudske fronte. In če kdo želi izvršiti drug program, izven Ljudske fronte, ni to socialistični program, pač pa sovražni socializmu, in raz-

me se, da bi ga kot takega ne prepustil k volitvam. V naši državi ne moreta obstajati dva programa, pač samo en program, program Ljudske fronte, program graditve socializma.

Gremo na volitve kot enotna fronta narodov Jugoslavije. Ker vsebuje ta fronta 95% državljanov naše države, ki imajo voljno pravico, bodo to najbolj demokratične volitve, ki si jih je mogoče zamisliti, in naši volivci bodo izvolili ljudi, o katerih so se prepričali, da bodo najbolje delali, ki so preizkušeni in ki so pripravljeni zastaviti vse svoje sile pred ljudem in če je potrebno dati tudi življenje za to, kar bomo ustvarili, za novo socialistično družbo.

TEŽAK GOSPODARSKI POLOŽAJ V ITALIJI

Čez 2,500.000 brezposelnih

Senat odobril sporazum s FLRJ glede ital. inovine in trgovinski sporazum s SZ - Delavstvo odklanja izkravcanje ameriškega orožja

RIM, 18. — Zadnji sklepi za reorganizacijo evropskega gospodarstva sodelovanja glede sprostitev trgovine med državami Marshallova načrta so povzročili težke gospodarske motnje v Italiji. Na večerajšnji seji je bila italijanska vlada prisiljena preučiti novo nastali položaj in poveriti trem ministrom nalogo, da najdejo možnost refinanciranja državne industrije ki ji grozi resna škoda.

Italijanska javnost je imela večeraj priliko spoznati težko, ob katere zadeva narodno gospodarstvo, po dolgih konferencah, ki jih je uradna agencija «ANSA» objavila po sestanku ministra industrije Tognija s predstavnikami velikih industrijskih podjetij. Alberto Pirelli, predstavnik največjega italijanskega trusta za kavčuk je na sestanku izjavil, da koleduje

o sprostitev trgov zahodne Evrope postavlja italijansko gospodarstvo v podrejeni položaj v odnosu do drugih držav. Predsednik velike družbe «FIAT» Valetta je zahteval, naj se dovolijo narodni industriji vse olajšave, da se ji omogoči, da se predstavi na svetovnih trgih. Vsi drugi veliki industrijski so podpirali predlog in s svoje strani je predsednik Zdrženja industrije, ceo Costa zahteval od vlade najno rešitev vprašani, kakor subvencijo podjetjem, ki izkazujejo primanjkljaj in podpore za uspešno konkurenco inozemskim artiklom.

Gospodarski list «24 ora» komentira ta sestanki in piše, da «gospodarski položaj v Italiji kaže znake upadanja in neravnovesja». «Gospodarski položaj Italije, piše list, je zelo košljiv in sedanja depresija, če se ne podvzamejo nujni ukrepi, zelo

lahko kompromitira vse napore, ki smo jih zastavili zadnja leta za razvoj naše industrije in za njeno postavitev na trdno podlago. Isti list poudarja, da enak položaj vlada na finančnem področju Italije in da naraščajoče število protestiranih menic ter razglašeni stečajev povzročajo splošno nezadovoljstvo trgovskih krogih.

Drugi italijanski listi skušajo odvrti pozornost od resnega gospodarskega položaja in posvečajo mnogo prostora izjavam ministra brez listnice Campillija, ki je obljubil edo bo uspel zbrati 250 do 300 milijard lir neuporabljenih kreditov za investicije v industriji.

Komunistični in socialistični tisk poudarjata, da je edina možna pot za rešitev sedanjega težkega položaja odobritev gospodarskega načrta, ki ga je predlagala Splošna zveza del. Vidni predstavniki delavcev so se danes sestali s številnimi gospodarskimi izvedenci, da konkretno formulirajo ta načrt za obnovo in da ga predložijo italijanskemu parlamentu.

Sindikalni krogi v Rimu poudarjajo dejstvo, da sta konkurenca inozemskih proizvedov na domačih trgih ter onemogočenje italijanske udeležbe na tujih trgih povzročila nagel dvig brezposelnosti v državi. Danes se računa, da presega število brezposelnih v Italiji 2 milijona in pol delavcev.

V Bolonji je danes večje število brezposelnih delavcev priredilo protestno demonstracijo po glavnih mestnih ulicah. Nato so se zbrali na glavnem trgu, kjer so govorili številni govorniki.

Poziv poudarja na kraju, da mora biti rezultat volitev 26. marca 1950 nedvoumen dokaz vsemu svetu, da je neomajna volja slovenskega delovnega ljudstva hoditi po dosedanjih poti naprej in zaključuje z besedami: Glasujte vsi za kandidata Osvobodilne fronte za Zvezni svet! Glasujte povsod in enotno za listo Sveta narodov, katere nosilec je tov. Edvard Kardelj.

Med 65 kandidati OF je tudi tov. Ivan Regent, minister za prosveto, ki bo kandidiral za ljudskega poslance v Zvezni svet v volivnem okraju Sežana - Ilirska Bistrica; njegov namestnik pa je Ivan Jakomin, predsednik obdelovalne zadruge v Kubedu. V okraju Celje-zahod kandidira Sergej Krajšper, predsednik planske komisije LRS. Minister za lesno in dinstrijo Tone Fajfar kandidira v volivnem okraju Kranjski del.

Volivni proglas Osvobodilne fronte Slovenije

V Sloveniji bo 897.114 volivcev izvolilo 65 poslancev in sicer: 30 poslancev v Svet narodov in 35 v Zvezni svet

Nosilec kandidatne liste OF za Svet narodov je Edvard Kardelj

LJUBLJANA, 18. — Za volitve, ki se bodo vršile letos 26. marca v FLRJ drugič po osvoboditvi v Zvezno skupščino, je izdala Osvobodilna fronta Slovenije volivni proglas pod geslom: «Vsi na volitve za srečo in blaginjo naših narodov, za boljše bodočnost naše slovenske republike». V tem proglasu je med drugim rečeno, da bo v LR Sloviji 897.114 volivcev izvolilo 65 zastopnikov v Zvezni svet. Proglas se oslanja na volivni proglas, ki ga je izdal izvršilni odbor Ljudske fronte Jugoslavije in poziva vse državljanje in državljanke, da se teh volitev udeležijo in da dajo svoj glas za njene kandidate ter da z gotovostjo pričakuje, da se bodo delovne moči Slovenije zavestno in v celoti temu pozivu odzvale.

Nato se v proglasu omenja odgovoditev velikega dela slovenskega Primorja in poudarja: «Po krivdi zapadnih imperalistov in vodstva Sovjetske zveze so se ostali na Koroskem in v Italiji desetletje Slovenec izven naših meja. Osvobodilna fronta se je in se bo opomeli vseh bratskih narodov borila za njihovo osvoboditev in proti narodnostnemu zatiranju, ki ga doživljajo pod sedanji avstrijskimi in italijanskimi režimi».

Uspehi zadnjih štirih let

Proglas naveste nato uspehe preteklih štirih let, t. j. v dobi delovanja prve skupščine v osvobodeni Jugoslaviji. V velikem gospodarskem boju za doseg te uspehov se je odlikovalo v Sloveniji 34.730 udarnikov in racionalizatorjev, konec tretjega leta petletke je v Sloveniji izvršilo celotni petletni plan 164 delavcev in delavk. Zrasli so in rastejo še vedno novi veliki tovarnski kombinati, posamezne tovarne, hidro-

centrale, termocentrale, daljnovodi, prometna sredstva, gozdno industrijska gospodarstva, državna posestva, obdelovalna gospodarstva, velika skladišča za promet z blagom itd. Litosroj, Strnišče, Jesenice, Mariborski otok, Vuzenica, hidrocentrala Medvode, Moste in Savica, Velenje, nove tekstilne, usnjarske, kemične in prehrambene tovarne in tovarne gradbenega materiala, znatne razširitve in izboljšave mnogih tovarnih in industrijskih panog — vse to je ponos slovenskega delovnega ljudstva in dokaz njegove trdnosti in samostojnosti urediti gospodarstvo svoje domovine. Slovenija zajema danes v območju industrije že nad 55 odst. vsega prebivalstva.

Razširjene in novo ustanovljene so znanstvene in kulturne institucije v 42 novih znanstvenih institucijah in visokih šolah, v 59 novih srednjih in nižjih strokovnih šolah, v 220 novih sedemletnih in gimnazijah, se vzgaja rod bodočih nosilcev državne, gospodarske in družbene ureditve. Novostanovljene umetnostne akademije in niže šole ter skrb ljudske oblasti za nadarjene umetnike, zagotavljajo umetniški svoboden razvoj. Organi ljudske oblasti, partije in frontnih organizacij, ljudska prosveta in

sindikati so v preteklih letih vložili mnogo truda za splošno izboljšanje delovnih moči. Stevilna nova prosvetna in izobraževalna društva, knjižnice, pevski zbori in orkestri, dramske in plesne skupine, tečaj, ljudske univerze, večerne šole — vse to priča o uspehih. Prav tako so se znatno okrepile kulturne organizacije in dosegle v zadnjem času pomembne uspehe tudi v inozemstvu.

Bodoče naloge

Med bodočimi nalogami navaja proglas: uspešno izpolnitev prvega petletnega plana za nadaljnjo okrepitev industrije in vsestranski razvoj vseh virov surovin in energije, za čim širše izkoriščanje prirodnih bogastev, za boljše razvoj obrtniške in ustvarjalne delovne sile, za povečanje mehanizacije in za krepitev vseh oblik kmetijskega združništva in za čuvanje in pravilno izkoriščanje gozdov in hitreje gospodovanje goščav, za boljše preskrbovanje samostojnih kmetijskih gospodarstev s poljskim orodjem in umetnim gnojilom. Med nadaljnji nalogami poudarja proglas krepitve socialističnega kmetijstva, močnejši razvoj ljudske prosvetne kulture, obilnejšo pomoč znanosti, zboljšanje zdravstvene službe in službe socialnega zavarovanja, in njegovo postopno razširitev in vse delovne ljudi.

Dalje: razvoj in krepitve socialistične demokracije, krepitve ljudskih odborov in vloge delavskih sindikatov in delavskih svetov pri upravljanju gospodarstva. In končno: sodelovanje Jugoslavije z vsemi državami na svetu na temelju enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja ter suverenosti, budno varovanje politične in gospodarske neodvisnosti proti vsakemu poskusu tujega vmešavanja v notranje zadeve in vsilje-

vanja tuje volje, okrepitev obrambne moči države, z dviganjem borbene sposobnosti in moči ljudske Jugoslovanske armade.

Poziv poudarja na kraju, da mora biti rezultat volitev 26. marca 1950 nedvoumen dokaz vsemu svetu, da je neomajna volja slovenskega delovnega ljudstva hoditi po dosedanjih poti naprej in zaključuje z besedami: Glasujte vsi za kandidata Osvobodilne fronte za Zvezni svet! Glasujte povsod in enotno za listo Sveta narodov, katere nosilec je tov. Edvard Kardelj.

Med 65 kandidati OF je tudi tov. Ivan Regent, minister za prosveto, ki bo kandidiral za ljudskega poslance v Zvezni svet v volivnem okraju Sežana - Ilirska Bistrica; njegov namestnik pa je Ivan Jakomin, predsednik obdelovalne zadruge v Kubedu. V okraju Celje-zahod kandidira Sergej Krajšper, predsednik planske komisije LRS. Minister za lesno in dinstrijo Tone Fajfar kandidira v volivnem okraju Kranjski del.

30 mrtvih in 103 ranjeni pri železniški nesreči

ROCKVILLE CENTRE, 18. — V Rockville, v predmestju New Yorka se je sinoči zgodila velika železniška nesreča. Trčila sta namreč dva vlaka. Nesreča je zahtevala 30 mrtvih in 103 ranjene. Ni izključeno pa, da je težko po razbitinami železniških vozov še drugi mrtvi. Številne reševalne skupine so iskale ranjene in mrtve vsokoli. Zdravniki so pogosto morali odrezati noge in roke, da so lahko izpod razbitih potlesnil potok. Prva dva železnika vlaka v katerih je bilo 106 potnikov, sta bila popolnoma razbita. Oba vlaka sta namreč

imela okrog tisoč potnikov. Vlak, ki je prihajal iz New Yorka, bi se ob rdečem signalu moral ustaviti, da bi tako lahko pustil prosto pot drugemu vlaku, ki je vozil iz nasprotni smeri. Zaradi »nepojasnih vzrokov pa ni strojniki prvake vlaka opazil signala. Strokovnjaki pravijo, da je bil signal najbrž pokvarjen. Strojnik, ki je bil pri nesreči je lahko ravnal, če se je sezgal pod lokalnim nadzorstvom.

Tudi na prog Birmingham-Alabama v državi New Orleans se je izliril vlak. Ranjenih je bilo 15 potnikov.

Ameriški rudarji odločno nadaljujejo borbo

Stavka se je še bolj razširila

WASHINGTON, 18. — Ogromna večina ameriških rudarjev, ki je osam tednov glajkajo, je odločno nadaljevala stavko. Kljub pozivom Lewisa, naj opustijo svojo borbo in se vrnejo na delo, Lewis je že vrduje poziv rudarje, naj prenehajo s stavko, toda rudarji nadaljujejo svojo borbo proti volji Lewisa, ki se je uklonil ukazu zveznega sodišča. Rudarji nameravajo nadaljevati stavko, »kjer ne bodo podpisane delovne pogodbe z lastniki rudnikov».

in predvojno rudarsko proizvodnjo. Največji uspeh je zaznamoval produkcija nafte, ki je bila za 135 odst. večja od one v letu 1948. Povečala se je tudi proizvodnja neželeznih kovin. Ta je bila za 22 odst. večja od one v letu 1948. Premoga so lani izkopal 16 odst. več kot v letu 1948. Leto predvidevajo, da bodo v primeri z lanskim letom izkopal 12 odst. več premoga. Proizvodnja neželeznih kovin se bo povišala za 17 odst., nafte pa za 126 odst.

Novačenje v Avstriji za tujsko legijo

GRADEC, 18. — Številni primeri dokazujejo, da so v Avstriji in posebno še na Stajerskem številni tuji agenti, ki nočejo domačine za tujsko legijo. V Kinbergu so aretirali 45-letnega Madžara Julija Horvata, ki je nameraval najeti dva delavca za dela pri Suedskem prekopu.

V FLRJ naraščala rudarska proizvodnja

BEOGRAD, 18. — Jugoslovanska rudarska proizvodnja je lansko leto prekorakila povojno

Reorganizacija upravljanja jugoslovanskega gospodarstva

Ukinitve ministrstev za elektrogospodarstvo in rudarstvo ter ustanovitve komitejev in sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo

da FLRJ. Poleg predsednika so člani Sveta: predsednik komiteja za elektrogospodarstvo, komiteja za premog in generalni direktor metalurgije.

V zvezi s sprejemom teh dveh ukazov je Prezidijski razredilni svet ministru za rudarstvo Svetozarju Vukmanoviču in ministru za elektrogospodarstvo ing. Nikolaja Petroviču. Hkrati pa je imenoval za predsednika Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo SVETozarja VUKMANOVICA, za predsednika komiteja za elektrogospodarstvo ing. NIKOLAJA PETROVIČA, za predsednika komiteja za premog ANTONA BERBERJA, za predsednika komiteja za nekovine STRAHILA GILGOVA, za generalnega direktorja metalurgije VELJKO MUCVINOVICA, za generalnega direktorja za proizvodnjo in predelovanje nafte MILKA MINICA.

Na omenjeni seji Prezidijski predsednik Gospodarskega sveta in Zvezne planske komisije BORIS KIDRIČ v posebnem govoru obrazložil vzroke, zaradi katerih je bilo potrebno sprejeti omenjene ukaze o reorganizaciji upravljanja gospodarstva. Kidrič je med drugim dejal, da sta omenjena ukaza uvedena v široko in globoko reorganizacijo državne uprave, zlasti na področju gospodarstva. Poudaril je, da razvoj gospodarstva, zlasti pa pristopanje h kombinatskemu načinu proizvodnje je delj časa keželo, da posamezna ministrstva ne morejo več dovolj hitro in natančno obvladati posameznosti, ki jih zahteva resno operativno vodstvo. Zaradi tega je potrebno najti take organizacijske oblike združevanja posameznih gospodarskih panog, ki brez operativnega preobremenjenosti omogočejo splošno vodstvo celotnega kompleksa jugoslovanske ekonomike.

Poudaril je dalje konsekvence in izvajanje krepitve materialnih

temeljev. Kidrič je pri tem poudaril: «Vztrajno moramo odkrivati take organizacijske oblike in metode zveznega, oziroma zvezno-republiškega vodstva, ki ustrezajo ne varuštvi in ukazovanju s strani višjih organov, temveč vsestranski skrbni in ohranitvi in razvoju istih gospodarskih in gospodarsko-družbenih poropov, ki jamčijo tako za ves gospodarski razvoj naše države kakor tudi za razvoj vsake posamezne republike». — Če Karl Marks je ostro poudaril, da je za socializem resna notranja nevarnost: birokracija in birokratizem. Tu gre predvsem za družbeni pojav birokratizma in graditvi socializma oz. v socializmu, t. j. za dejstvo, da začne v praksi ljudsko demokracijo, ki sloni na široki ljudski iniciativni in zavestnem sodelovanju jim širših ljudskih množic, zamenjavati začnejo bolj obsežna in čedalje bolj kompetentna birokracija, ki se hkrati tudi čedalje bolj izloča iz procesa proizvodnje in dviga iznad njega kot njegov varuh in parazit.

Nato je Kidrič podal sliko konkretne reorganizacije upravljanja gospodarstva:

- 1.) kompleks energetike in ekstraktivne industrije (elektrogospodarstvo, premog, nafta, metalurgija in nekovine);
- 2.) kompleks celotne ostale predelovalne industrije razen izdelovanja strojev ter industrije gradbenega materiala;
- 3.) kompleks gradnje strojev;
- 4.) kompleks stavnštva in industrije gradbenega materiala;
- 5.) kompleks kmetijstva in gojitve gozdov;
- 6.) kompleks prometa;

Neuspeh drž. posojila v Albaniji

TIRANA, 18. — Z veliko propadajo je albanska vlada julija 1949 razpisala državno posojilo v višini 25 milijonov lekov. Če že nekaj dni je vlada javila, da je posojilo popolnoma uspešno in da je bila vsota 25 milijonov lekov celo prekoraj računa. Posojilo naj bi služilo za kritje stroškov za državno obrambo.

Ze od januarja t. l. pa je albanska policija začela izvajati močan pritisk na one podpisalce posojila, ki niso šli do dna, nes vplačali posojila. Zaradi tega je policija izvršila številne aretacije v Podgrađu, Peškoju, Skadru, Kuksu in drugod. Znanekrat ni znano točno število aretiranih. Verjetno se število teh giblje okrog 80, vendar pa prevladuje mnenje, da bo to število še naraslo. Partija je dobila nalog, naj partizne in nepartizne prisilni, naj izplačajo vpisane denarne vsote. V skadarskem okrožju ni bilo izplačane niti 45 odst. posojila. Po vsej državi pa niti polovica posojila.

Naraščala brezposelnost v Zahodni Nemčiji

BONN, 18. — Prvič po vojni so na ozemlju Zahodne Nemčije zaznamovali več dva milijona brezposelnih. Statistika ministrstva za delo kaže, da je bilo 15. t. m. registriranih 2 milijona 8 tisoč brezposelnih, ali 120 tisoč več kot januarja meseca. Brezposelnost se je povečala predvsem v Porenju in Westfaliji, ki obsega tudi Porurje. Tu se je število brezposelnih povečalo za 35.000.

Proces v Budimpešti

Obtoženci so priznali svojo krivdo

BUDIMPEŠTA, 18. — Danes jutranje se je nadaljevala razprava proti 7 obtožencem, ki se morajo zagovarjati zaradi špijonaže in gospodarske sabotaže. Prvi je bil zaslišan ameriški polkovnik Vogeler. Ta je izjavil, da se čuti krivega in priznava svojo volunsko dejavnost. Med volje je v ZDA krenil šolo za volunška agenta in sabotaža. Takoj po vojni je bil z dovoljenjem ameriških služb glavnega stana oboroženih sil poslan na Madžarsko kot funkcionalni podjetja «Inter National Standard Electric Power Company», kjer je deloval povodilni ameriški obveščevalne službe. Obtožence je v svojih izpovedih omenil tudi ime njegovih sodelavcev. Omenil je sabotažerka Rada, bivšega inženirja na ministrstvu za težko industrijo. Ta mu je nameraval preprečiti obveščevalne službe. V tovarni Standard je podpiral sabotažo. Opat Justh je tudi priznal svojo krivdo. Bil je vohun in je dajal poročila inženirskemu agentu Sandersu, poglavitnega volunške obveščevalca. V županstvu je skrival dva angleška vohuna. Zanimiva je bila zaslišana baronica Dori, ki je tudi priznala svojo krivdo. Proces je bil nato odgojen do jutrišnjega dne.

V angleških diplomatskih krogih v Londonu vlada veliko razburjenje zaradi tega procesa, v katerem je zapleten tudi angleški državljani Sanders. Lord Vansittart predvideva v pismu, ki ga je poslal listu «Daily Telegraph», da bodo izgnali iz Anglije vse člane madžarskega poslanstva.

STAVKAKOJI

DOKAZI RESNIČNE SOLIDARNOSTI Stavkajoči prejemajo živila

ki jih je zanje zbralo delovno ljudstvo cone B - Vidalijevske spletke tudi s pomočjo Vojaške uprave niso dosegle uspeha

Najuglednejši zaveznik tržških komunistov, Vojaška uprava, je onemogočila, da bi se živila, ki jih je za stavkajočo industrijske delavce, cone A zbralo prebivalstvo cone B, razdelila v Trstu. Ves Trst ve, kakšne ovire je odobru za pomoč stavkajočim stavljala po svojih uradih vojaške uprave, dokler ni končno prišla na dan z obvestilom, sprito katerega je bilo razdeljevanje nabranih živil v Trstu nemogoče. Povedali smo že, da so finančne oblasti prečepile za uvoz samo prve količine živil toliko raznih pristojbin, da bi bilo treba plačati 4 milijone lir za sprostitev blaga, ki je bilo blokirano v prosti luči. Zanimivo je, da je prišla odredba za obdavičanje na uvoz po vseh predanih obljubah, da ne bo treba plačevati taks, in celo potem, ko so kamioni z blagom že zapustili prosto luko, pa so se morali na ukaz vrniti tjakaj.

O vseh teh dejstvih smo podobno poročali v našem listu in so prebivalstvo splošno znano. To pa ne moti kominformističnega glasila "Unitas" da ne bi na njemu lasten ogaben način napisalo, da so se moralisti živila vrniti v cono B, ker so tržški delavci odgovorili na eno seko NO. Kako pa so se delavci in njihove družine v resnici odgovorili, naj bi kominformisti gospodje prišli rajši pogledat na mesta, kjer se živila razdeljujejo. Videli bi, da prihajajo vedno znova delavci, njihove žene ali otroci ter obloženi z živili vsi zadovoljni odhajajo, potem ko so se še prej okrepkali s kosilom in četrtinko vina, kar so prejeli brezplačno.

Medtem ko se moka deli v Trstu na stadionu "Prvi maj" (danes se bo delila tudi v dolinskem, nabrežinskem in openskem okraju), pa dele v Skofljah oz. v Kopru ali v Kolombinih se maščobe, sladkor, ribe, marmelada, krompir in cigarete. Vsakdo, ki pride po blago, pa dobi, kot smo omenili, tudi brezplačno kosilo in četrt litera vina. Z današnjim omenj bo stavkajoči prejeli celo nekaj več kot so prejeli tisti, ki so blago dvignili včeraj, ker so prispeli še prispel, ki iz drugih krajev cone B.

Razdeljevanje v cono B poteka anglo in brezhibno. Tržški delavci in gospodje se razgovarjajo s kmeti in delavci cone B, ki grede tih mimo. Povsod vlada tovariški, prijateljski vzdušje. Tržški delavci so veseli, ko vidijo, da je istrsko delovno ljudstvo prav

NAVODILA STAVKAKOJIM za razdeljevanje hrane

Zivila, ki jih je zbralo delovno ljudstvo cone B za pomoč stavkajočim, se še nadalje razdeljuje. Količino 4 kg bele moke in 1 kg koruzne moke dobe stavkajoči na stadionu "Prvi maj" na Vrdeški cesti 7 (Sv. Ivan), in sicer od 8. ure dalje vs dan. Stavkajoči iz dolinskega okraja pa prejmejo ta živila pri tov. Sturmanu Josipu (Slavku), in sicer od 10. ure dalje.

Danes pa se bo delilo tudi v nabrežinskem in openskem okraju.

Sladkor, zabela, marmelada, ribe, krompir in cigarete pa se razdeljujejo v Skofljah (gostilna Valmarin), v Kolombinih in v Kopru, kjer prejmejo stavkajoči naslednje količine živil:

masti	1,5 kg	rib	2 kg
sladkorja	1,5 kg	krompirja ali moke	2 kg
marmelade	3 kg	cigarete	100 kom

(S tem obremen popravljamo neljube pomote v včerajšnjem obvestilu.)

Vsak stavkajoči ali član njegove družine, ki pride dvigniti omenjena živila, prejme tudi kosilo in četrt litera vina.

Vsak stavkajoči naj prinese s seboj živilsko izkaznico in eno izmed zadnjih plačilnih obratov (busta paga) svojega podjetja. Opozarjamo tudi stavkajoče, naj naprej dvignejo moko na stadionu "Prvi maj" ali pa pri tov. Sturmanu Josipu (Slavku) (za dolinski okraj).

RAZEN STAVKAKOJIC PA PREJMEJO ZIVILA TUDI BREZPOSELNI DELAVCI.

SLAVA PADLEMU BORCU! Tov. Drago Stoka



Med kontovelskimi borci, ki so dali svoje življenje za uresničenje boljšega in pravičnejšega sveta ob tržški obali počiva tudi tovarš Drago Stoka. Padel je na današnji dan 1944 leta kot komisar bataljona Kosovelov brigade v vasi Prednje v Slovenski Benečiji v eni izmed tistih velikih ofenziv, ki so se tedaj pričele in trajale vse do osvoboditve.

Gospodarska posvetovanja Kmečke zveze

Veliki Repen
Dne 11. februarja se je vršilo v Velikem Repnu drugo gospodarsko posvetovanje Kmečke zveze ob prisotnosti predsednika ter strokovnjaka K. Z. Poleg vprašanih splošne narave so prisotni prispevali z raznimi predlogi krajevnega pomena. Kmetovalci Velikega Repna se trenutno predvsem z zanimajo za dobavo cepilnih triterana z jugoslovanskega teznanskega podjetja, v kolikor sadike drugačnega izvora ne dajajo zaželjenih uspehov. Izražena je bila tudi želja, da bi bilo preskrbljeno za uvoz tovaršinskega semenskega krompirja.

Na posvetovanju je bilo navedeno tudi vprašanje napeljevanje vode v posamezna kmečka gospodarstva; doslej ni bil v tem pogledu storjen nobeden korak. Stroški za to napeljevanje bi brezdvoma preokročili gospodarsko zmogljivost posameznikov. Potreben bi bil zaradi tega skupen nastop vseh prizadetih, da bi oblasti odobrile potrebno podporo, ki je sicer predvidena po obstoječih zakonskih predpisih. Sklenjeno je bilo, da se bodo vaščani o zadevi posvetovali in da bo Kmečka zveza posredovala za njeno ugodno rešitev.

Vprašanje napeljevanje vode v kmečke hiše je prešlo tudi za ostale vasi, v katerih je bil nedeljav napeljan kraski vodovod (Col. Veliki Repen, Mali Repen, Salež, Mavhinje, Cervolje, Medja vas itd.).

Uvoz plemenske goveje živine

Področje kmetijsko nadzorništvo bo na spomlad z vsoto, ki jo je stavila na razpolago Zavezniška vojaška uprava, uvozilo določeno število bikcev, brejih krav, junic in telic silovrjave pasme. Višino prispevka bo določila nakupovalna komisija na podlagi vrednosti živine, in sicer v najvišjem iznosu do 40 odst.

Tudi tokrat bo plemenska živina dodeljena samo tistim živinorejcem, ki se obvezujejo, da bodo rešili kupljeno plemensko živino čim daljšo kot ter gojili vsa teleta (semelice), ki se bodo rodile, in se rešili tudi bikca, ki ga bo smatralo nadzorništvo sposobnega za plemo.

Srednja cena franco Trst, ne vključuje podporo Zavezniške vojaške uprave, (vsota, ki jo bo moral vsak kupec plačati), bo znašala okoli:

- 170.000.— lir za breje krave na 3. do 6. letu;
- 150.000.— lir za breje junice;
- 70.000.— lir za telice od 14 do 16 mesecev starosti.

Tisti, ki si žele nabaviti eno izmed omenjenih glav goveje živine, se morajo prijaviti čim prej pri tehničnem oddelku področnega kmetijskega nadzorništva, Ulica Gheorga št. 6-1, tel. 8673. Ob prijavi morajo vplatišiti goraj navedeno ceno. Morebitna razlika v ceni (več ali manj) za kupljeno govedo bo poračunana takoj, čim bo imelo nadzorništvo dokončni račun.

Nakup živine se bo izvršil takoj, ko bo dvajset narokov.

Obvestila Kmečke zveze

Sedež KZ
Kmečka zveza posluje v uradnih prostorih v Ulici Fabia Filzi 10, I. in sprejema stranke vsak dan razen ob nedeljah in praznikih in sicer od 10. ure do 12.30. Opozarjajo se vsi člani KZ, da se lahko obracajo na urad za nasvete in za reševanje vseh kmečkih zadev (kot zemljiška posest, davki, tozadavne vloge, dvoletništvo, zakupne pogodbe, vojna škoda in škoda povzročena po vojaških ter razne druge intervencije).

Zboljšanje kraskih pašnikov
Za zboljšanje kraskih pašnikov je predvidena podpora v znesku 38 odst. od celokupnih stroškov za izboljševalna dela (odstranjevanje kamenja, nanositev zemlje, nanositev gnojila, Lido, morebitna gnojenje z umetnimi gnojili itd). Priporočamo, da bi se podpre naši kmetovalci v čimvečji meri poslužiti, ker bi s tem prispevali k delni pozitivni kmečkemu gospodarstvu.

Vse potrebne in podrobne informacije, dobijo zainteresirani člani v uradu KZ, ki bo na njihovo željo poskrbelo tudi za vlaganje tozadnjih prisenj in načrtov.

Ker se tu pa tam v tej zvezi pojavljajo bojazni, da bodo z izboljševalnimi deli in s pogodovanjem posamezniki dobili povzrajanje davke na ta zemljišča, opozarjamo prizadete, da so po obstoječih predpisih cel predvidene razne davčne olajšave, n. pr. za dobo 40 let pri pogodovanju, ter za dobo 5 let pri zboljšanju kraskih pašnikov.

Razdeljevanje gozdnih sadik
Gozdarski urad razdeljuje prostoletno brezplačno gozdne sadike robinje (akacije), črna bora ter koprivovca. Za nakazilo sadik se prizadeva lahko obračajo na krajevne postojanke gozdne policije (Bazovica, Boršt, Opčine, Nabrežina).

Danes pogajanja na pobudo Vojaške uprave

Predlog Vojaške uprave ne pomeni nikakega zboljšanja za delavce, ki stavkajo

Stavka industrijskih delavcev se je tudi včeraj nadaljevala brez kakih sprememb, razen da je z včerajšnjim dnem prišel zopet vozil tudi operativni vlak. Pač pa je obveščevalni urad Vojaške uprave javil, da je včeraj ob 14. uri glavni ravnatelj za civilne zadeve VU poslal Delavski zbornici, Enotnim sindikatom in Društvu industrijskih delavcev skupno z novo načrtom, ki naj služi kot podlaga za nadaljnje posredovanje v sedanjih industrijskih stavki.

Po načrtu sporazuma, ki ga je VU predložila bi vsi delavci industrijske panoge prejeli predjem 50 lir na dan za vsak delovni dan do 31. julija 1950 na račun bodočih povikov. Ta predjem bi se izplačal skupno konec vsakega plačilnega obdobja, izračunan po celovitih dneih tega obdobja.

Izplačevanje navedenega povika 50 lir na dan bi prenehalo takoj v trenutku, ko bi stopila v veljavo Italijanska državna pogodba, o kateri razpravljajo zdaj prizidate Italijanske zveze; 75 odst. odstopkov navedenega povika bi se upoštevalo v bodočih povikih državne pogodbe, 25 odst. pa bi se smatralo za izredno naklonilo delavcem.

Zaradi položaja, ki je nastal zaradi stavke, se prizadete stranke sporazume, da je treba imeti največ šest dni te stavke za naprej izrabljeni dopust, ki ga bodo kot takega plačali namenscem, kateri bodo to zakevali.

VU je prejela danes popoldne dopis kot stavkovo odobro; dopis, o kateri predvidevamo, da bo predano bodo prešli na razpravo o predlogih, katere je stavila VU.

Včeraj zvečer je stavkovni odbor v svojem poročilu javil, da so kljub pritisku Zveze industrijskega manjša industrijska podjetja tudi včeraj podpisala svoj pristop k pogodbi, ki jo je sklenila Zveza malih industrijev. Poročilo nadalje navaja, da delavci vztrajajo v borbi in se ne dajo nič opiljiti nič zavesti. Stavkovno vod-

Današnje tekme na stadionu „Prvi maj“

NOGOMET: ob 10.00: Sv. Ivan-Montebello; ob 13.00: Sv. Ant-Gorica; ob 15.00: Opčine-Pozlanina.

ODBOJKO: sedem tekem s pričetkom prve ob 8.30 in zadnje ob 11.30.

KROSS LAHKOATLETOV: pričetek točno ob 11. ur.

USPEŠNA AKCIJA CIVILNE POLICIJE V kali zatrta roparska tolpa

Pet mladih roparjev že sedi za zamreženimi okni, ostalima dvema pa je policija že na sledi

V četrtek 9. pr. m. je bil ameriški mornar Mazzei Peter z lačje "Empire States" v baru "Adria". V njem so bili tudi trije neznanec, ki so ga pozneje ob 24. v bližini Passegio S. Andrea napadli z orožjem in roki in mu oropali 30.000, plašili in klobuk. Po roparskem napadu so se vsi trije spustili v divji beg, mornarji pa ni preostalo drugega, kot da je roparski napad prijavil na policijo, ki je takoj pričela s poizvedbami.

Ta drzno roparsko akcijo je poverila v rešitev letučemu odmetku, ki je zaposil svoje najboljše moči. S pomočjo svojih

zavrnikov so člani letučega oddelka policije pričeli z tečajno poizvedbo, ki je končno obrodila sadov. Po več kot enomeščnem zasledovanju se jim je končno posrečilo ujeti neznanec, ki so izvršili roparski napad, in jih aretirali. V policijske mreže so se ujeli roparji 20letni Jelich Boris iz Ul. Teodor Romano 76, 36letni Soppani Egidio iz Ul. Sporcavilla 7 in 21letni Coloni Giovanni s Contrade del Corso 29. Za prvi prave policijske zasleditve so vsi trije tisti priznali svoje kriminalno dejanje.

Na zaslišanju pa je policija izvedela še mnogo več. Coloni

DAROVJI IN PRISPEVKI

ZA DIJASKO MATICO, so darovali: ob priliki druge obletnice smrti svojega nepozabnega moža Dragotina Gregorčiča je darovala žena Magda, lir 1.000, v isti namen družina Pregarc 500, V počastilo spominu nepozabnega prijatelja Dragotina Gregorčiča pa so darovali v skupnem znesku 3.000 lir: Franc Fabris, Zorko Miklavc in Silvester Pregarc.

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Nedelja 19. februarja
Konrad Miloslav
Sonce vzide ob 7.02, zaton ob 17.37. Dolžina dneva 10.40. Luna vzide ob 8.10, zaton ob 20.24.
Jutri ponedeljek 20. februarja
Elevterij, Gojslav

SPOMINSKI DNEVI
1473 se je rodil astronom Nikolaj Kopernik.
1044 od 19. do 20. m. bilo prvo zasedanje Slovenskega narodnosvobodilnega sveta v Crnomlju.

PROSVETNA DRUŠTVA
PROSVETNO DRUŠTVO IV. CANKAR vabi moški in ženski pevski zbor na skupno vajo, ki bo jutri ob 20.30 v Ul. R. Manna 29. — Dalje obvešč. da bo redna seja v sredo 22. t. m. in ne kot običajno v ponedeljek.

Danes na kulturno prireditvev in knjižno razstavo na Proseku
Prosvetno društvo stivan Vojko - Prosek - Kontovelci vabi na prireditve, ki bo danes v nedeljo 19. t. m. ob 17. uri v društveni dvorani na Proseku. Prireditve obsega Prešernovo proslavo in koncert domačega pevskega zbora.

Produkcija Glasbene šole
Glasbena šola priredi jutri 20. februarja ob 19. uri prvo letošnje interno produkcijo svojih gojencev v Ul. Galati št. 7. Vabljeni so vsi gojenci, njihovi starši in prijatelji.
Ravnateljstvo

Jutri Prešernova proslava v Ul. S. Vito 17
Prosvetni društvi Srečko Kosovel in Pinko Tomažič vabita člane na Prešernovo proslavo, ki bo jutri 20. t. m. ob 20 v Ul. S. Vito 17.
Vabljeni vsi!

Obvestilo izletnikom PDT v Črni vrh
Izlet PDT v Črni vrh, določen za danes, je zaradi neugodnih snežnih razmer preložen na prihodnjo nedeljo 26. t. m. Prijavljenci, ki se izleta dne 26. t. m. ne morejo udeležiti, naj to sporočijo v teku jutrišnjega dne na običajnih krajih, pri Gecu in pri Pircu.

Nedeljska in nočna služba lekarn
NEDELJSKA SLUŽBA
Alabarda, Istrska Ul. 7, tel. 95-914; Barbo-Carniel, Garibaldi trg 5a, tel. 90-915; Benussi, Ul. Cavana 11, tel. 52-72; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6, tel. 95-152; Millo, Ul. Buonarroti 11, tel. 90-488; Minerva, Trg sv. Frančiška 1, tel. 68-62; Ravasini, Trg Libertà 6, tel. 89-81; S. Sabba, Trg Valmaura 10, tel. 95-978; Tamaro Neri, Ul. Dante trg 12, tel. 76-23; Vietmetti, Borzni trg 12, tel. 51-11.

NOCNA SLUŽBA
Bisioletto, Ul. Roma 16, tel. 52-18; Depangher, Ul. Sv. Justa 1, tel. 94-115; Manzoni, Ul. Seltfontane 2, tel. 90-965; Marchio, Ul. Ginnastica 44, tel. 95-417; Rovis, Gondonjev trg 8, tel. 90-09; Harabaglia v Barokovjah in Nicolij v Skednju imata stalno nočno službo.

Pouk glasbene teorije
Glasbena matica sporoča, da prične jutri 20. t. m. z rednim poukom teorije. Poučevalo bo vsak ponedeljek ob 10 do 11 in ob 15, do 16. ure v Ul. R. Manna 29. Obisk teorije je za vse gojence obvezen.

Zimovanje na Bledu
Vse ljubitelje zimskega športa spoznajmo, da sprejema pokovalni urad "Adria-Express" v Ul. F. Severo 5 prijave za zimovanje na Bledu, od koder so ugodne prilike za na Pokljuko in druge krasne izletniške točke. Potrebne informacije dobite tudi po telefonu št. 29-243.

Zbor iz Plavij v radiu jugosl. cone Trsta
Opozorjamo na nastop pevskega zbora iz Plavij, ki bo danes v radiu jugosl. cone Trsta med 18. in 19. uro v oddaji za podeljevanje. Poslušajte na valovni dolžini 240 m.

IZREDNE PODPORE ZA BREZPOSELNE
TRST, 17. februarja — Po določilih ukaza Zavezniške vojaške uprave št. 26 od 10. februarja 1950 se spreminja ukaz št. 196 od 7. oktobra 1949, kakor sledi:

a) Osebe, ki so bile po 15. oktobra leta 1949 neprosvetovane brez posla in ki so vpisane kot brezposelne za vsaj pet dni pri pristojnem uradu za delo na področju, in

b) osebe ki so na dan 15. oktobra 1949 ali od tega dne bile brezposelne in ki so bile vpisane pri Uradu za delo kot brezposelne za vsaj pet dni, ki jih določa ukaz št. 196 in ukaz št. 211.

Mitri knockoutiran
Takoj meramo opozoriti, da ne gre za evropskega prvaka Tiberia Mitrija, temveč za nekoga drugega, ki ima samo isti priimek, ime pa mu je Enrico. Po poklicu je mesar in stanuje v Ul. Corridoni 7. V petek popoldne je bil v baru "Aprilia" v Ul. Ginnastica, kjer se je iz nečutih vzrokov vnel preprij z nekim moškim, ki ga policija še ni identificirala. Slednji je v navalu jeze prejel iz besed na dejanja in s slečivim udarcem v obraz podri na tla presenečenega Enrica. Učarec je bil močan, da se bo moral napadeti 10 dni zdraviti.

10 kvintalov sena in 5 pese prodani
Naslov na upravi listar: Trst, Ul. sv. Frančiška 20-L.

ADRIA-EXPRESS priredi 5. MARCA T. L. IZLETBO V OPATIJO, v LJUBLJANO in v POSTOJNO

Spalnice, kuhinje ter drugo pohištvo
domačega proizvajalca dobite v Ulici Vasari št. 6

ELLETTRAUTO
DELAVNICA ZA PREDELAVO AVTOMOBILSKIH AKUMULATORJEV IN MOTORJEV V JAMSTVOV

P. WIDMER
TRST Ul. F. Severo št. 3

Glasheno-recitacijski večer slovenskega kulturnega krožka ZTV

V prvem delu je recitala najprej tov. NEVA LIPOVCEVA pesem "Tomarišica, pojdi z menoj". Minutija Iva, svoje prednašanje je ljubko in dobro ter s pravilno interpretacijo prilagodila smislu te pesmi, tako da je recitiranje postalo neprijetno in naravno. Moram pa pripomniti, da se je čutila tu pa tam neka rahla negotovost, ki naj bi bil umetniško zaokrožen in skladen tej kvalitativno dober, je bila kaj dobra. Dejstvo, da mu je uspelo izvesti svojo namero točno po svojem zamislu — mislim, da se je dalo to ugotoviti na podlagi sporeda in izvajanja — naj mu služi kot vodilo in vzpodbuda še za mnogo takih večerov. Prepričan sem, da bo s tem ugodi vsem tovaršim, ki v svojih pravih čutilih potrebo po taki prijetni in domači družabnosti in po umetniškem izobraževanju in obnem umetniškem užiku, zatočeno pa tudi ostali naši javnosti, s katero se bodo vsakodnevno in vsakodnevno podajalo te čustvene momente. Bilo pa bi še potrebno,

da bi bila pri izraževanju afektov tempo recitiranja nekoliko bolj pognala, pri manj jakih čustvenih momentih, na mestih pričakovanja in kjer koli bi to smisel zahteval, pa bi bolj držano recitala, in ne vsopra v istem tempu. Tako pa je to recitiranje izgubilo na svoji naravnosti. Bilo je, kot da se ni mogla prav sprostiti, kot da je vplivala nanjo navzočnost občinstva in da zaradi tega ni uspela sama sebe nadzirati.

Tov. JULIJ GUSTIN je prostoletno in samozavestno, kot po navadi, recital "Neznane talce Franceta Filipiča". Prednašanje je ustrezalo duhu vsebine in je vzbudilo vtis veselosti. Samo naj pazi, da bo vselej obvladala ob svojo samozavest. Pri vseh treh recitatorjih moram izreči pohvalno dobro in lepo izgovorjavo, ki je dajala pesim toplo.

V drugem delu sta nastopila pianist KJUDER OSKAR in violinist ter harmonikar AMBROZET ERMINI, obojenc Glasbene akademije v Ljubljani. Na sporedu sta imela: Dvor-

Glasheno-recitacijski večer slovenskega kulturnega krožka ZTV

zakon "Slovanski ples" št. 8 — izvajal ga je na harmoniko KJuder Oskar; Janšičev "Concertino" — violino Kjuder, pri klavirju Ambrozet; Chopinov "Polonaise" — klavir Ambrozet; Heizerjev "Grob na Dobravu" — violino Kjuder, pri klavirju Ambrozet; Piek Mangialieje "Harlekinov ples" — klavir Ambrozet; Mihovil Logarjev "Prvi in drugi stavek za violino" — Kjuder violino, pri klavirju Ambrozet; Slovenske narodne plesne in plez iz opere "Eros z juga svetov" — harmonika Kjuder.

Oba instrumentalista imata prirojen dar za glasbo, ki ga s temeljitim učenjem skrbno goji. Tak vtis smo imeli pri njihovem prednašanju. Njuno izvajanje je vsem zelo ugajalo. V svoj spored sta položila temperament, izrazitost in dojemljivo interpretacijo. Morja ju tu pa tam njihov mladostni openj plovilj celo predalč nes. Opoziti pa je bilo, da skulptura svojih lastnih nadziranje brzdati preživljani temperament in dati skladni pri izva-

Glasheno-recitacijski večer slovenskega kulturnega krožka ZTV

janju pravilno tolmačenje. Pri vseh prireditvah razpoloženje občinstva pri dobrem sporedu običajno raste od začeta proti koncu. Zato je treba paziti, da se točke sporeda temu primerno razporedijo. V našem primeru pa smo imeli vse recitacijske točke v začetku, v drugem delu pa samo vse glasbeni spored. To je povzročilo, da so postale recitacije nekoliko bolj postoranskega pomena in da je uso teo večera nosila glasba, kar je motilo skladnost sporeda. Nikoli ne smemo imeti občutka, da se nekaj manj cenimo. Prihodnje bo prav, da povemo, malo sicer in ne preveč, recitacijski del in da pomensko recitacijske točke z glasbenimi.

Spored sam na sebi in prednašanje sta bila že tako dobra, da bi lahko vsi sodelujoči nastopili z istimi točkami, tudi na istem glasbeno-recitacijskem prireditelju, seveda z obsežnejšim sporedom.

Z enakim sporedom je ta ansambel nastopil tudi v ponedeljek 23. januarja v Dijskem domu. Tedaj sta sodelovala še TEJA STARCEVA s Kajuhotnimi Ljubzenškimi pesmimi in SILVIJA KOBAL. Prireditvev je bila namenjena predvsem srednjim delom v domskim gojencem, ki so jih v prihodnosti končala v rokah pravice.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301a - I. - TEL. 70

ISTRSKO DELAVSTVO SOLIDARNO S STAVKAJOČIMI V TRSTU RESOLUCIJE 108 DELOVNIH KOLEKTIVOV so najboljši odgovor obrekovanjem in podtikanjem stavkovnega odbora v Trstu

Radich, Semilli in podobni niso tržaško delavstvo - Taki tudi ne morejo žaliti za odklonitvijo nesebične nabiralne akcije istrskega ljudstva v prid stavkajočim v Trstu

Stavka tržaškega proletariata je vzbudila v Istrskem okrožju za prvi dan največje zanimanje vsa prebivalstva. Zlasti pa so zasledovali stavkovno gibanje delavski kolektivi po vseh tovarnah, podjetjih, obdelovalnih zadrugah ter množične organizacije. Naše ljudstvo, ki se je v bistvu borilo za politično in gospodarsko osamosvojitve delovnega sloveca, je na strani stavkajočih delavcev. Zaradi tega so naše delavce in delavke še posebej čutili ujaljene, ko so zvedeli za netočen in sramotljiv nastop tako imenovanih tržaških delavskih voditeljev, kakor so Semilli in njegovi pajdasi.

Takoj v pričetku stavkovnega gibanja v Trstu so bili v našem okrožju ustanovljeni okrajni odbori v Kopru in Bujah, nato pa še posebni mestni odbori v Kopru, Izoli, Piranu, Bujah, Umagu in v Novem gradu, ki so pripravili in izvedli vse potrebno za zbiranje prispevkov v denarju in blagu v pomoč stavkajočim. Takoj v pričetku stavke so se k iz-

redni seji zbrali tajniki vseh sindikalnih podružnic, ki so v vseh polnostih organizirani in tudi od svoje strani izvedli enajstnabiralno akcijo. Zaostajale niso tudi naše vasiljske, ki so bili prav tako zastavljeni odbori, ki so zbirali živila, kot moko, krompir, maščobe, jaleca, vino, denar in podobno.

Delavstvo našega okrožja je v tovarnah, na deželi in v uradih z največjim navdušenjem hotelo pokazati stavkajočim, da hoče biti z njimi solidarno prav tako, kakor v dnevih znamenite 12nevne stavke leta 1946. Tako so se kopičila darovna živila v visoke stote, darovna sredstva pa v desetotisoče.

Največjo zavest pa so pokazali zopet nekateri delovni kolektivi, ki so dnevno delali nadure v korist fonda za stavkajoče delavstvo. Pri tem so odločno izjavili, da bodo opravljali nadurno delo toliko časa, dokler bo trajala stavka.

S tem so dokazali tudi svoj politično zrelost, pripadnost k delavski družini, ki ne pozna nobene razlike poretka, ki hoče stati z rano ob rami v prvih borbenih vrstah s svojimi tovariši. Zato ni čudno, če je naše ljudstvo z vso nestrpnostjo in z največjim interesom pričakovalo vsak dan poročila koprskega radija o poteku tržaške stavke, oziroma da je nestrpnost čakalo na liste, ki so prinašali podrobnosti iz stavkovnega gibanja.

Toda obetke pravice ujaljenosti je prevzel naše ljudske množice, ko si te zvedele, da je stavkovni odbor v Trstu odklonil pristojne prispevke v blagu in denarju, ki jih je poklonilo naše delovno ljudstvo stavkajočim v Trstu, z izgovorom, čas da naše ljudstvo in delavstvo samo strada, da so naše oblasti ljudske in ostale prebivalstvo naravnost prisilile, da so morali zbirati hrano in denar za stavkajoče v Trstu.

Naše ljudstvo, posebno na naše delavstvo ni moglo prenesti mirno te žalitve, ker je zaleda njegov ponos in kar je glavno, ter sloni na popolnoma izmišljenih vesteh. Zato so sindikalne podružnice in delavski kolektivi na splošno sklicale izredna zborovanja, na katerih so ožiglasno stališe predstavnikov stavkovnega odbora in protestirali proti žalitvi našega delovnega ljudstva.

Posebna delegacija 10 tovarnih, ki so predstavljali razne tovarne in podjetja iz cone B, je nato v petek 17. t. m. šla v Trst na stavkovni odbor.

Predkongresno tekmovalje žena

Na zadnjem sestanku okrajnega plenuma ASIZZ v Kopru so naše žene sklenile, da bodo v zvezi z izvajanjem letnega plana za 1950 pripravljale tudi za II. kongres, ki bo v Trstu od 4. do 6. marca ter za proslavo mednarodnega praznika žena, ki bo 8. marca.

Tako bodo na čast tega kongresa organizirale delovno brigado, ki naj bo za zgled pri pristojnem delu v našem okrožju. Določeni bo treba statistično, poveljati številno članstvo, ustanoviti krajevne odbore, kjer še ne obstajajo in urediti upravo na vseh že obstoječih bazah.

Ze v tem času bodo organizirane komisije za kulturo in prosveto v tovarnah ter komisije za skrb matere in otroka. Isto tako bodo uvedeni okrajni aktivni ženi in otvorenji razni tečaji.

V Izoli bodo ustanovile žene otroške jasli in premeštili v primerne prostore sedanjih otroških vrtec. V Pučah bo ustanovljen na novo otroški vrtec, medtem ko bo v Siolah ponovno otvoren. V Kopru in Izoli bodo pričele delovati otroške restavracije ter tam in v Piranu trgovine za materje in otroke.

V okvir socialnega dela spajajoča se sestava delegacij, ki bodo izvedle obiske v šolah, vrtcih, jaslih, bolnišnicah itd. Do kongresa bodo posamezne baze izdelale številne igrice za otroke.

Dan 8. marca bodo proslavile krajevne organizacije ASIZZ s kulturnimi nastopi. Sodelovali bodo tudi otroci.

Da bo naša javnost zvedela o delovanju žena, bo treba poleg statističnega zbiranja podatkov o izvršenem delu pošiljati tudi za tisk in radio izbrana poročila. Končno bodo posamezne krajevne organizacije uvedle medsebojna tekmovalja, da se bodo vse naše žene točno zavedale svojih odgovornosti.

Koper
Delovne brigade pri „Edilitu“
Stavbeno podjetje Edilit je na svojem gradilišču „Vinos“ reorganiziralo delovne brigade na ta način, da je sešaj tamkaj ena brigada zidarjev z 33 delavci, dalve ena brigada tesarjev s 25 delavci in ena brigada težakov z 78 delavci.

Stavbeno podjetje je razdelilo v letu 1949 najprirednim delavcem nič manj kot 558.777 dinarjev nagrad.

Skrb ljudske oblasti za zdravstvene strokovne kadre

Otvoritev enoletne šole za bolniške sestre v Izoli

Dne 7. februarja t. l. se je začel redni pouk na enoletni šoli za bolniške sestre v Izoli. Ta šola je bila ustanovljena z odločbo Istrskega okrožnega ljudskega odbora in je ena številnih strokovnih šol, s katerimi namerava ljudska oblast izpolniti obširno vrsto pomankanj strokovnih zdravstvenih kadrov v našem okrožju. Ustanovitev šole za bolniške sestre je zato temeljito potrebna in pomembna.

Sola za bolniške sestre je internat ter je priključena civilni bolnici v Izoli. Učna snov zajema 22 predmetov, kateri so deloma zajeti in določeni za splošno naobrazbo, deloma pa samo za strokovno medicinsko naobrazbo. Ves pouk je teoretičen in praktičen ter bo 15 predavateljev. Izvedlo učno snov v 570 urah. Program učne snovi pa je razdeljen na tri dele.

Zavod nudi gojencem poleg naobrazbe tudi popolno materialno preiskbo. Teoretičnemu in praktičnemu, splošnemu medicinskemu pouku sledijo razvedrilo, ekskurzije in družabno udeleževanje. Solanje v internatu je popolnoma brezplačno in gojenke prejemajo od oblasti poleg vsega še mesečno nagrado v znesku 600 dinarjev.

Po enem letu pouka in po uspešno končanih izpitih bodo prejele gojenke diplomu o usposobljenosti za poklic bolničarke ter bodo nameščene v bolnišnice, dispanzerjih, v sanatorijih, v tovariških in javnih ambulantah ter v ustanovah, ki vodijo borbo proti jetiki. Po uspešno končani enoletni šoli bodo imele gojenke tudi možnost, da se specializirajo v posebni strokah, kot na primer za kirurške instrumentarke, za asistentke v laboratorijskih podobno. Prav tako bodo imele dostop na šole za višje medicinske sestre. Ker je v šoli za bolniške sestre še nekaj prostih mest, opozarjamo mladinke, ki imajo veselje do tega poklica, naj se takoj javijo pri upravi enoletne šole za bolniške sestre v civilni bolnici v Izoli.

Koper Špekulanti iz Izole in Kopa pred sodiščem

Nedavno je bila pred okrožnim ljudskim sodiščem v Kopru razprava v kazenski zadevi proti Vascothu Jerneju in Vascothu Helenu, ki sta lastnika kinematografa v Izoli. Oba obtožena se nista odzvala razpravljaj, tako da je sodišče razpravljalo v njihovi odsotnosti.

Obtožnica jima očita, da sta vršila gospodarsko sabotažo in nedopustno špekulacijo. V času, ko sta upravljala kino Alhambro v Izoli, sta zagrevala velike upravne in računске nečestitosti s čestitim nametom špekuliranja za valuto. Krivda obeh obtožencev je bila popolnoma dokazana, tako da ju je sodišče obsodilo v odsotnosti, in sicer Vascothu Jerneju na 2 leti odvzema osebne svobode z obveznim delom, Vascothu Helenu pa na eno leto obveznega dela z odvzedom osebne svobode. Istočasno je sodišče izreklo, da se obtožencema zapleni vse premoženje in nepremično premoženje.

Pri okrajnem ljudskem sodišču v Kopru pa sta se zaradi nedopustne špekulacije morala zagovarjati Fornasaro Anton in Mario, urarja iz Kopa.

Obtoženi Fornasaro Anton je namreč prodajal ur po zlatne višjih cenah kakor so bile cene določene. Tako je s pomočjo svojega sina Marija nakupoval v Trstu ur po 6 tisoč lir, v Kopru pa jih je prodajal najmanj po 7.000 dinarjev. Podobne kupitve je opravljal z urami znamke Soeh. Watch, ki jih je obtoženi Fornasaro Mario nakupoval v Trstu po 4.500 lir, a njegov oče jih je prodajal v Kopru kar po najmanj 5.400 dinarjev. Oba obtožena sta uvedla opisano nakupovalno in prodajno prakso tudi za druge predmete.

Sodišče je spoznalo Fornasaro Antona za krivega in ga obsodilo na podružni mesec zapora, na plačilo gube 5.000 dinarjev in z zapleno zaloge ur. Nasprotno pa je sodišče oprostilo vsake krivde in kazni njegovega sina Fornazara Marija.

Zveza borcev Istrskega okrožja za okrepitev dela na vseh področjih

Zveza borcev v Istrskem okrožju, ki šteje med svojimi člani že lepo število nekdanjih partizanov in aktivistov, je pokazala svojo delavnost tudi na gospodarskem področju, da bo enoletni plan točno izveden. Tako ima tudi Zveza borcev v coni B v svojem letnem načrtu veliko vrsto del. Pri tem ni pozabila na kulturno področje, zlasti na razne prireditve, ki naj vsakogar razvedrijo po težkem napornem delu. Zamemarska ne bo tudi športnega dela, ki naj zlasti borcev utrudi. Tveče ter pripomore k temu, da bodo borci kot nekdanji partizani zanesli tudi v to množično organizacijo duh borbenosti in tovarštva, ki je že v narodnosvobodilni borbi dosegel tolike uspehe.

V najkrajšem času so pričeli delovati športno strelsko društvo. S tem bodo imeli stari partizani najlepšo priliko, da se bodo zopet povezali z mladino, jo odvajali od pietkih in neprimernih zabav, ter jo krepili v zavesti, da bo morala v bližnji bodočnosti prevzeti vse naloge v našem javnem življenju.

Zveza borcev v Istrskem okrožju bo kos svojim nalogam samo tedaj, če bo utrdila svoje baze in postavila po vseh krajevne odbore, v katerih morajo biti povezani vsi bivši partizani. Do sedaj je organizirala 48 takih odborov, od katerih je 27 takih, ki pravilno vsaj svoje naloge, ostalih 21 pa dnevno utrjuje svoje organizacije. Teritorialne konference, ki je bila januarja t. l. v Trstu, se je udeležilo 135 delavcev - borcev iz Istrskega okrožja poleg gostov in drugih. Za konferenco je izredno pozitivna vredenost zveznih članov. Tako so naši borci - partizani nudili ravnno znanje dni vsem stavkajočim delavcem v Trstu materialno in moralno pomoč. Ravno ob tem dosegli so, da je vsakdo od naših tovaršev zavedel, da medtem ko se v coni A bori delavstvo za svoj borbi obloji, korakajo delavci v coni B na roti, ki vadi v vedno večje blagostanje.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - UL. S. PELLICO 1 - II.; TEL. 11-32

IZ LJUDSTVA ZA LJUDSTVO Delo in uspehi svetlovalcev DFS v goriški občini

Napeljava vodovoda v Štandrež, Podgoro in Pevmo
Javna električna razsvetljava v st. Mavru

Kot verni tomlači želja in najsirših potreb slovenskega prebivalstva so občinski svetniki Demokratične fronte Slovenskega okrožja goriški občini predložili goriški občinski spomenico, v kateri so zahtevali izboljšanje gospodarskih priključkov svetlovalcev v goriški občini. V zvezi s to zahtevo so bili svetniki Fronte pred dnevi klicani na posebni sestanek na županstvo, na katerem so bili poleg naših svetnikov prisotni tudi župan dr. Bernardi, inž. Glessi, inž. Prizmi in občinski tajnik dr. Zolja.

V razgovoru, ki je trajal precej časa, so se naši svetniki dogovorili, da bodo predložili vprašanje, ki zadeva slovenske predele občine.

V Štandrežu, ki je tudi najbolj ugoden za napeljava vodovoda v svoje hiše, ker je celo že v tleh in budo zaradi tega prihranili na denarju. S tem bodo enkrat za vedno brez skrbi glede vode, ker jo bodo imeli v hiši in pri rokah za vse.

V zvezi z razgovorom svetnikov so prišli goj zaključka, da bodo nespeljni vodovod tudi na pokopališču v Podgori, za kar je predvidenih 70.000 lir, in v Pevmo za 80.000 lir. Oblasti so v tej zvezi obljubile, da bodo omenjeno delo čimprej izvršile.

Težave zaradi nezadostnega vodnega priključka v Pevmi
Glede napeljave vodovoda v Pevmo obstajajo težave, v tem, ker ni zadostnega vodnega priključka. Da bodo premostili te težave, so sklenili, da bodo podstrumno ne daleš od Francoske postavili vodno črpanko, da bo spravljal vodo v višje ležeče kraje.

Ker v Oslavju nimajo potrebne vodovode, si prebivalci pomagajo z vodnjaki. Ker je bila večina njih v zelo slabem in skoraj neuporabnem stanju, so se domaćini odločili in enega izmed njih sami osnažili. Za drugega pa bo prisla na sam kraj posebna komisija strokovnjakov, ki bo ugotovila, ali je uporaben ali ne, in nakazala.

Družinski davek

Sindikalne organizacije (Delavska zbornica, svobodni sindikati in FID) so te dni povabile vse delavce, naj plačajo prvi obrok družinskega daveka, ker so občinski upravni odbori in sam župan na zadnji seji pokazali vso dobro voljo, da olajšajo delavcem breme plačila družinskega daveka.

Občinski upravni odbor je na svoji redni seji dne 15. februarja namreč sklenil:

- 1.) da se bo družinski davek za leto 1951 uvedel na tak način, da bodo vsem prejemnikom stalnih dohodkov zajamčili oprostitev ali olajšave sorazmerno z življenjskimi potrebami posameznih družin;
- 2.) da se za tekoče leto sprejme princip revizije vseh prijav in olajšavanje razreda s stalnimi dohodki;
- 3.) da se bodo ti skledi sprejeli sporazumno s sindikalnimi organizacijami.

ZSM v Italiji protestira proti izključitvi ljudske mladine Jugoslavije iz Svetovne federacije demokratične mladine

IZVRŠILNEMU ODBORU SVETOVNE FEDERACIJE DEMOKRATICNE MLADINE PARIŽ

Glavni odbor Zveze slovenske mladine v Italiji, zbran na svoji seji dne 8. februarja 1950, odločno protestira proti neupravičeni izključitvi ljudske mladine Jugoslavije iz Svetovne federacije demokratične mladine in zahteva, da se jugoslovanski mladini, ki s svojim delom za socializem kažejo vse demokratični mladinski sveta, popravilo to obžalovanja vredno krivico.

Ta postopek proti hrabri mladini Jugoslavije je znak nenakopnosti, ki nikakor ne vodi k utrditvi miru v svetu.

Glavni odbor Zveze slovenske mladine v Italiji.

Posledice pobasne dokumenta, kakršni je zloglasna rezolucija Informbiroja, se toje vedno jasneje odražajo tudi na mladinskem svetovnem povpraševanju. Ni bilo dovolj, da so raznim predstavnikom mladinskih organizacij mednarodnih posvetovanjih, sklica, njih, kongresih, zasedanjih mednarodnih mladinskih forumov; da je bila mera polna, so smatrali Informbiroja absolutno besedo in SFDM, za potrebno, da čimprej vržejo iz svojih vrst enega največjih pobudnikov usnanovitve svetovne mladinske solidarnosti, ljudsko mladino Jugoslavije, ki je znala s svojim nesebičnim in obenem junakiškim delom dokazati, kako globoko je je novi čas prekalil z naslednim duhom internacionalizma, ne internacionalizma v frazah, kajti tak internacionalizem je demagoški in skodljivi stvari naprednega človeštva, ampak se je navadila dokazovati internacionalizem v praksi, v pomoči mladini drugih držav. Takega internacionalizma jih je učila Partija, ki je učil njihov največji tovariš maršal Tito in tak internacionalizem je dosledni proletariški internacionalizem.

Darovi dijaški matici

Za dijaški matico v Gorici so darovali Terpin Matilda 500 lir, nemenovani namesto venca na grob Alojzija Gravnerja iz Pevme 5000 lir, Usaj iz Gorice 8000 lir, nemenovani 5000 lir. Vsem darovalcem se odbor priročno zahvaljuje.

Darovi za zimsko pomoč brezposelnim

Za zimsko omot brezposelnim so dijakoli se v Ul. Lombroski skupno z ločenimi oddelki v Krminu in Gračevu nabrali za sklad za zimsko pomoč brezposelnim 27.500 lir.

Sekira mu je odnesla dva prsta

Na dvorščak po lopo sta se igrala predčerašnjem tri leta stari Leopold Pahor iz Gabrij s svojim bratcem. Pri igranju sta vzel v roke sekirico in začela cepiti drva. Malj Leopold je držal poleno in bratec je z obema rokama držel sekirico zamahnil, da bi poleno presekal. Toda sekirica je iz polena zdrsnila in vsekala malega Leopolda v desno roko in mu odnesla dva prsta. Otroka so starišji pripeljali v goriško bolnico Brigata Pavia.

Begunsko naselje dokončano

Danes bodo ob prisotnosti ameriškega poslanika Dunha in predsednika ustanove Unrra Casas Colonietaja ter vseh pokrajinskih oblasti svečano otvorili pravkar dokončano begunsko naselje pri Štandrežu.

LISTNICA, DENAR IN KOLO

Listnico z osebno izkaznico in 9000 lirami je večerj izgubil 21-letna Battinaschi Ada iz Ul. Tunisi 1. Izgubo je prijaviila policiji.

KINO

VERDI. 15: «Snežulčica in sedem palčkov», W. Disney. VITTORIA. 15: «Tretji mož», A. Valli in J. Cotten. CENTRALE. 15: «Jolanda in kralj Samba», F. Astaire. MODERNO. 15: «Pesem puščave», D. Morgan. EDEEN. 15: «Pašinski sovrstvas», E. Flynn in O. de Havilland.

ZA IZPOLNITEV ENOLETNEGA PLANA Dvigajmo kulturno raven istrskega človeka Po tečajih za nepismene

Veleposesniki so v preteklosti izkoriščali delovno silo Istrana in njegovo zemljo, pri čemer se ni nihče zanimal za naprednejše oblike obdelovanja zemlje in drugih panog gospodarstva. Istrski človek je bil darstava brez moči, da bi se upri ali izognil temu zatiranju, posebno v režiški industriji ni bilo zanj težje, ker je tam zlasti v dolbi italijanske okupacije vladala velika brezposelnost. Vse to je poleg gospodarske bede povzročilo, da je ostal v neznanju - tudj kulturno.

Z NOB in z vzpostavitvijo ljudske oblasti se je stanje popolnoma spremenilo. Ljudska oblast je odpravila velesposelnost, kolonji so postali gospodarji zemlje, in nikomur ne manjka dela in zaslužka. Ljudska oblast pa tudi ve, da koristi svojemu ljudstvu s tem, da ga gospodarsko, politično in kulturno dviga.

Ni naključje, da je v enoletnem gospodarskem planu predviden tudi dvig kulturne ravni našega ljudstva. Med drugim je v načrtu tudi to, da moramo v tem letu v glavnem odpraviti nepismenost, ki je še posledica nacionalnega in kulturnega zatiranja naših ljudi v preteklosti.

Pogledimo, kako odgovarjajo na vse to naši ljudje. Ali bo naše ljudstvo uzakoniilo besedi enoletnega plana, ali bo izlo enoletne naloge, ki so jih sprejeli v IX. zasedanju okrožne skupščine njegovi predstavniki.

Kaj pravijo na primer v Gažonu pri Kopru, kako je tam s tečajih za nepismene? — Pred pričetkom šolskega leta je bilo v Gažonu 33 nepismenih. Če prides v šolo vsak terek ali petek zvečer boš videl spodnjo in zgornjo učilnico razsvetljeno z petimi ali šestimi svetilnicami. Vsi se pridno in z vno močjo učijo. Učiteljice se z vsvo vdanostjo posvečata poučevanju.

14 milijonov za vodovod v Štandrežu

Za napeljava vodovoda v Štandrežu so prvotno določili 16 milijonov lir. Ker pa so med tem časom napeljali vodovod do nove begunske vasi na Roj, tako je v smeri proti Štandrežu, se je znesek znižal za 2 milijona. Prebivalstvo iz Štandreža priporočamo, da izrabijo ta trenutek, ki je tudi najbolj ugoden za napeljava vodovoda v svoje hiše, ker je celo že v tleh in budo zaradi tega prihranili na denarju. S tem bodo enkrat za vedno brez skrbi glede vode, ker jo bodo imeli v hiši in pri rokah za vse.

Mosti v Laticini in na Visokem

Tudi vprašanja mostov so se dotaknili svetniki v razgovoru z odgovornimi občinskimi močmi. Gre namreč za most v Laticini in na Visokem. Za prvega go so napravili ogled ter pripravili tudi potreben načrt, po katerem bodo stroški znašali okoli enega milijona lir. V zvezi z mostom v Visokem pa je stvar malo bolj zapletena, kar božemo most ravnno na meji z občino Števerjan, oziroma Koprivo. Zaredi tega bodo morale goriške občinske oblasti napraviti glede naprave in uporabe tega mostiča pesben dogovor s tamkajšnjo občino, po katerem si bosta morali občini stroške porazdeliti. Pripravičani so, da bodo zaradi nujnosti popravke tega mosta morebitne težave odstranjene v izključno korist tamkajšnjega prebivalstva.

Pustna zabava v Pevmi

Midlina iz Pevme priredi v torek 21. t. m. v vaški dvorani veselo pustno zabavo s plesom, na katero vabi vso mladino in tudi staršaje. Vsakdo se bo lahko vrtil od 19. do druge ure naslednjega dne.

Širite in čitate Primorski dnevnik!

Koper Planinski večer bo v soboto 4. marca

Planinsko društvo v Kopru priredi v soboto 4. marca ob 20. uri planinski večer v prostorni kopališča Sv. Nikolaj. Za prevoz z avtobusi in ladjo bo poskrbljeno.

Vozni red avtobusne proge Umag - Brtonigla - Buj

Obhod iz Umaga	ob 7,00
Petrovje	» 7,10
Juricanov	» 7,15
Karste	» 7,20
Brtonigla	» 7,30
Buj	» 7,45
Obhod iz Buj	ob 7,45
Brtonigla	» 8,00
Karste	» 8,10
Juricanov	» 8,15
Petrovje	» 8,20
Umag	» 8,30

Na tej progi promet ob nedeljah in praznikih počiva.

NOVE SLOVENSKE KNJIGE!

Srečko Kosovel: IZBRANE PESMI, miniatura izdaja, celoplatno 140 lir
Viktor Hugo: GAVROCHE, brošura 150 »
Edvard Koček: TOVARŠIJA, celoplatno 500 »
V. I. Lenin: IZBRANA DELA, II. zv., polplatno 370 »
Bas: STARI SLOVANI V ZGODOVINI, brošura 120 »
STRITARJEVE IZBRANE PESMI, polplatno 370 »

Dobite jih v slovenskih knjigarnah v Trstu in v Gorici.

Dvakrat da, kdor hitro da...



NASE DEMOKRATICNO LJUDSTVO, KI JE ŽE TOLIKO IN TOLIKOKRAT POKAZALO SVOJO BORBENOST JE KONČALO S PRIPRAVLJANJEM ZAVOJEV ZA STAVKAJOČE DELAVCE. NJIHOVO DELO NI BILO ZAMAN. DELAVCI IN NJIHOVE DRUŽINE SO S HVALEZNOSTJO SPREJELI TO KAR JIM JE ISTRSKO DELOVNO LJUDSTVO POSLALO V ZNAK SOLIDARNOSTI

Parlamentarne volitve v Angliji

Volitve bodo pokazale, ali se bo sedanja politika laburistov še nadaljevala, ali pa je bilo to samo kratka epizoda v političnem življenju Anglije

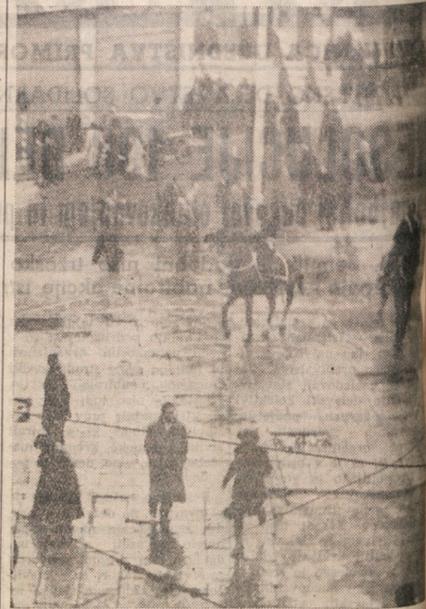
Enajstega januarja so angleški narodni poslanci, kakor tudi ves ostali svet, zvedeli po radiu, da niso več narodni poslanci. Predsednik angleške vlade Clement Attlee je izkristil pravico, ki mu jo daje angleška nepisana ustava, in objavil datum novih angleških volitev — ne da bi se poprej posvetovali s parlamentom ali vlado. Angleški listi so že pred nekaj časa pred tem na dolgo in široko ugibali, kakšen datum bodo laburisti izbrali kot najugodnejši za bodoče volitve. Na splošno so menili, da jih bo vladar razpisala po konferenci Britanske skupnosti narodov v Colombu, vendar še pred obiskom predsednika Francoske republike Auriola v Londonu.

Letošnje angleške parlamentarne volitve so že druge v povojni angleški zgodovini. Prve volitve so bile, kakor znanu, pred petimi leti: 5. julija 1945. Na teh volitvah so dobili angleški laburisti absolutno večino. Sedanjí angleški parlament (razpuščen 3. februarja) je bil prvi angleški parlament, ki je imel tako imenovano socialistično večino. Na teh volitvah so dobili laburisti 12 milijonov glasov. Druga (zunanja) karakteristična teh volitev je bila ta, da je na njih sodelovalo 80 odst. angleških volivcev, največ v zgodovini Anglije.

Zakaj je vlada razpisala te volitve že za februar in ne na primer v juliju, ko bi formalno potokele manjat sedanjim poslancem, Glasilo laburistične stranke «Daily Herald» precizira, da je «Attlee določil poprejšnji termin zato, ker je bil na eni strani ves zakonodajni program laburistične vlade izpolnjen, na drugi strani pa zato, ker je negotovost vedno bolj paralizirala trgovino in industrijo in ker so se njene

Prve angleške povojne volitve so bile julija 1945, neposredno po brezgogojni kapitulaciji hitlerjevske Nemčije. Izid teh volitev ni presenetil samo angleških konservativcev — ki so trdno računali, da bodo s Churchillovo avtoriteto obdržali oblast še nadalje v svojih rokah — marveč ves svet. Angleški laburisti so pod pritiskom množic — ki so vedno globoko cenile Churchillove zasluge za zmago med vojno, toča gledale z nezaupanjem v njegov povojni program — stoptij pred svoje volitve s programom: 1) nacionalizacije Angleške banke, industrije, jekla, električne energije, žrne metalurgije in notranjega transporta; 2) s programom višjega življenjskega standarda. Laburisti smatrajo, da so ta program v glavnih potezah izpolnili, čeprav so ukrepi, ki so jih izvedli laburisti glede na planiranje gospodarstva in kontrole nad njim zelo blagi. Vendar je tudi ta blaga nacionalizacija pod stalnim topovskim ognjem konservativcev in težkega kapitala. Za vse gospodarske težave, s katerimi se mora boriti današnja Anglija, je po mnenju konservativne opozicije kriva nacionalizacija, ki je v mnogih primerih, kakor na primer v rudniški industriji, rešila kapitaliste pred njihovim propadom.

Stavkajoči u borbi za vsakdanji kruh...



PROTI NASIM DELAVCEM, KI SO MED STAVKO UPRAVICENO ZAHTEVALI POVIŠEK, SO OBLASTI POGNALI VES APARAT POLICIJE, KI NI STEDILA S SVOJIMI INTERVENCIJAMI NA KONJH, MOTORJIH IN Z BRALSKO GALKO

Ali je bila izdana tajnost atomske bombe?

Truman je 31. januarja obvestil javnost, da je naročil komisiji za atomsko energijo na, daljevati dela za študij vseh oblik atomskega orožja in tu di tako imenovane vodivke atomske bombe, ki naj bi imela, kakor to trdijo razni komentatorji, sto in celo tisočkrat večji učinek kakor doslej znana atomska bomba. To Trumanovo sporočilo je izzvalo veliko pozornost zlasti sprico okolnosti, da je lani tudi Sovjetski zvezi uspelo izdelati atomsko bombo.

V Nigeriji

Še vedno prodajajo neveste Agencija Associated Press poroča iz Londona da se britanska vlada noče vmešavati v navade prebivalcev svoje kolonije Nigerije, kjer prodajajo neveste po 120 funtov sterlingov. Predstavnik vlade je izjavil, da «domače pravo in navade dovoljujejo prodajo nevest v Nigeriji», «Daily Times», ki izhaja v Nigeriji, pa je pred dnevi pozval londonsko vlado, naj uredi delovne razmere v Nigeriji, kajti pomankanje delovne sile je omo goščilo izredno povišanje cen za neveste, ki so še l. 1935. stale 15 funtov sterlingov.



DR. FUCHS

Iz francoske književnosti

Večina francoskih romanov obravnava še vedno dogodke pretekle svetovne vojne

Kakor vsako leto, so tudi ob koncu prejšnjega leta razbija francosko kulturno življenje usakoletne književne nagrade. Tekma za te nagrade ne prinaša zmerom znane talentov in nagrada dela niso v vsakem primeru zanesljivo merilo za raven slovstvenega ustvarjanja. Lov za nagrado so že zdavnaj osemstlet satiriki in komedijografi, vendar se pojavlja vedno znova in v mnogih primerih vendarle kaže slovesen vzpon mladih pisateljev na lestvici literarne slave. Posebno napeto se pričakuje vsak december Goncourtova nagrada, ki jo podeljuje deseterica članov Goncourtove akademije. Pred mesecem je prinesla precejšnje presenečenje novica, da je prejel to nagrado za leto 1949 Robert Merle, in sicer za roman «Week-end a Zand coles». Roman obravnava prejšnjo vojno. Avtor je star malo čez 40 let in po poklicu profesor angleščine. Prit Renaudot je bil podeljen Louisu Guillouzu za roman «Le Jeu de Patience», največjo žensko nagrado Prix Femina je odnesla Marie Le Hardouin za roman «La Dame de coeurs». Francoska akademija je podelila svojo nagrado za roman Yvonne Pagniez. Odkriti roman se imenuje «Evasion» in torej prav tako opisuje vojne dogodke, ki so se zmerom v živem središču francoske pripovedne umetnosti. Tudi podelitve nagrad pričuje o čedalje večji dejavnosti žensk v francoskem slovstvu. — Pariški tehnik «Les Nouvelles Lit-



POSREČENA KARIKATURA VOJNOHUŠKASKEGA WINSTONA CHURCHILLA

teraires, ki zastopa tradicionalno slovstveno smeri, je zadnji številko 1. 1949. odmeril po stoletju francoske kulture (1900-1950). Tu so izšli izsledki značilne ankete, ki jo je tednik privedel med 200 osebami iz pariških vseučilišnih, literarnih in umetniških krogov o upravljanju, katerih deset ljudi je v prvi polovici desetletja storilo največ za znanost in umetnost. 70 odst. glasov je dobil v tej anketi znameniti fizik Albert Einstein, vsi drugi, razen psihanalitika Sigmunda Freuda, ki je na osmem mestu, pa so Francozi — pogled, ki je vsakako značilen za enostransko miselnost krogov, v katerih se je izvršila anketa. Tako je na drugem mestu filozof Bergson, na tretjem pisatelj Marcel Proust, na četrtem skladatelj Claude Debussy, sededa ne manjkata imeni pisatelja Gida in pesnika Valéryja, eksaktno veda predstavlja slik. de Broglie, slikarstvo pa Pablo Picasso. Deseterico teh svetilnikov prve polovice stoletja zaključuje pesnik Claudel. — V založbi Michel je izšla dve zajetni knjigi obsegajoča «Zgodovina francoske literature od simbolizma do naših dnih (Histoire de la littérature française du symbolisme a nos jours)». Spisal jo je Henri Clouard. Ta se pridružuje vrsti novih pregledov starejšega in novejšega francoskega slovstva, ki so izšli v zadnjih letih in ki — če izuzamemo mor. da Lalouja — hodijo metodološko po izhiznih poteh francoske univerzitetne slovstvene vede.

posledice vedno bolj šutile v inozemstvu. Politična situacija na Angleskem je bila v poslednjih mesecih, posebno po devalvaciji funta, vedno bolj pod vplivom predvolivne psihoze. Vsi razgovori in vse sple. kulacije na londonski borzi so se vedno bolj vrtele okoli volitev.



SEDANJI ANGLEŠKI PREMIER ATLEE

jo stranka, ki bo varževala ravnotežje. Laburistična stranka je namreč odklonila, da bi stopila v kakšno koalicio, liberali pa so prav tako odklonili, da bi skupaj s konservativci ustanovili antisocialistični blok. Volitve bodo pokazale, ali se bo sedanja politika laburistov lahko še nadaljevala ali morda se poglobila, ali pa bo to samo kratka epizoda v političnem življenju Anglije.

Konferenca organizacije za civilno letalstvo v Parizu

V Parizu se je 14. februarja začelo tretje zasedanje mednarodne organizacije za civilno letalstvo (ICAO). Strokovnjaki 56 držav, vstetši tudi Sovjetsko zvezo, bodo izdelali na tem zasedanju splošni sistem vremenskih napovedi za letalstvo. Prav tako bodo obravnavali tudi razpoložljive podatke o gornjih plasteh ozračja, po katerih bodo letala potniška letala na raketni pogon hitreje od zvoka. Udeleženci zasedanja bodo skusili zamenjati sedanje radijske komunikacije med letali in kontrolnimi postajami z radijskimi telefoni.

Raziskovanje Antarktike

Proti Južnemu tečaju je odšla znanstvena ekspedicija, ki jo sestavljajo Angličje, Norvežani in Šveđi. Smer potovanja pelje v Deželo kraljice Maud, ki pripada Norveški. Članek ekspedicije bodo raziskovali, koliko se je področje okrog Južnega tečaja spreminilo od časa, ko sta Amundsen in Scott prišla v te kraje. Ekspedicija ima s seboj 5000 kg posušene mesa, 2500 kg sladkorja, 5000 kg prepečenca, telefone, pisalne stroje in ostali pomožni material.

Oxfordski študenti bodo odslej smeli piti v gostilnah

Začni statut, ki ga je objavil rektorat univerze v Oxfordu na Angleskem, dovoljuje študentom, da smejo odslej piti v gostilnah, česar doslej niso smeli, če se niso hoteli pregrčiti proti pravilom univerzitetnega statuta. V novem statutu so študentje opozorjeni, naj ne počenjajo hrupa v javnih lokalih, kajti prorektor ima še vedno možnost, da jim prepove zahanjanje in popivanje po gostilnah. Ogrpravljeni je tudi prepoved kajenja v javnosti, če so študentje oblenjeni v akademski obleki, vendar pa so tako kajenje sinitra za «nedostojno».

Pod svobodnim soncem

SPISAL: Louguyts II. DEL

To je Bizantince razložitilo. Zajezdili so, potegnili meče in udarili med Slovence in Ante, da bi si presekali pot iz Turista. Par Antov je zakravelo; krez oklepa in slemov so se zballi težkih mečev bizantinske konjenice. Tedaj je pritisnil Jarozir na pomoč. Zapri je vhod, udaril z najboljšimi borci v obraz Bizantincem, od zadaj pa so jih klali s sekirami Antje. Da ni posegel vmes Iztok, bi bili pobili vse do zadnjega. On pa je otiel dva poslanca in jima naročil: «Pojdita do Uprave in mu sporočita, da pridemo v gosti. Naj nam pripravlj jedi, zakaj pot bo dolga, mi homo lačni!» Med krohotom vojskavov sta odjezdila ponizna Bizantince iz Turista in bezala na jug. Takoj na nato se je zbrala srenja veljakov in staresin v posvet ter sklenila zavezo, da zberejo takoj vojsko Anti in Slovenci ter udarijo združeni

Jugoslovanska kronika

Dvajna (9-10) številka bibliografskega mesečnika Narodna knjiga v Zagrebu pripravi pretekli Rustik, ki bi jim prišel za hrbit, in ga uverili, da je edino modro in koristno, ako razdejanje najprej to gnezdo in gredo potem ob obali pred dolgo ozidje bizantinsko. Viljenec mu ni ugovarjal. Kakor je prej mrzil mladeža Slovena, ga je zaljublil sedaj z vso strastjo in nestetokrat ponavljaj: «Iztok, Svetoviti je izbral Iztoca, osvoboditelj narod! Maščevalce očetova!» Dasi so bili vojskaki brez skrbi, Jarozir ni dovolil, da bi bilo ozidje brez straže. Pet najtreznejših mož je razpostavil po odkrhnjenih stolpih na ozidje in čudno! Po polnoči je zarobila straža. Dremotini in omamljeni Slovenci in Anti so zbežgani iskali slemov in mečev, čuvarji so plašni priznali konje s stee. Iztok še ni bil zaspal. Njegov glas je zazvenel, spanec vseh Slovencev je pregnan, vsak se je v hipu ovestil in streznil.

Svarnic sicer ni dvomil, da prepriča Ante o izdajstvu in zvičaji Bizantincev. Toda kajga uspeha se ni nadejal. V njegovih žitih je vrelo; nikdar ni pouzil toliko meču kakor ta večer. Oba smotra, Irena in pohod na jug, ki sta bila pred nekaj tedni kakor dve migljajki zvezdi nedogledno daleč, sta mu padla hipoma v naročje. Vse sanje so zorele v resnico, njegovo hrepenenje je se naslajevalo, njegovo srce se je treslo v bojazni, da so mu bogovi naklonili preveč. Kljub temu ni pozabil, da je treba takoj Ante pridobiti za smer pohoda. Hotelo se mu je nad Toper in od onod po Ireno. V valovih sreče, ki so ga nenadoma obllili je zaželel po njej tako iskreno, da bi ne prebolel in si ne upal voditi vojne, preden je ne vidi in ne pritisne na srce. Zato je govoril Viljencu o načrtu, opisal, kako nevaren bi

Brzde konj so cingljale, oklepne zapone so pokale, jezdec za jezdecem je bil hipoma na sedlu, da je strel Viljenec ob talem redu in ni mogel veleli Antom besedice, ko so se spogledovali, begali sem in tja, zgrinjali se v gruči in zopet brez reda razbegavali.

Iztok je stal na ozidju in prisluškal. Od severozahoda se je čulo homotanje in hrumenje, kakor kriki bojece množice. Vlekel je na uho, zastavilj dani na uhlje. Cindalje večji nemir se ga polasčal. «To je hrup Slovencev! To je naša vojska! Kaj se je zgodilo? Čemu tirajo plen pončič?» Zaskrbelo ga je. Vrnil se je ročno z ozidja, skocil na konja, zavril ga in vsi Slovenci so brez besede udarili za njim iz trdnjave. Viljenec se je prestrašil. «Kaj se je zgodilo? Ali gredo Slovenci nadnje? Ali so Varhu-

Hrnarstvo Mermolja
Trst
Ul. Coronova
Telefon 38-18
Olajšan pri plačilu

Dr. R. IUNGO
ZOBODZRAVNIK
izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. Največja garancija.
Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19 (Govori slovenski)
TRST, Ul. Torbianca 43 - Vogal Ul. Carducci

Mizarji podjetniki kmetovalci
Deske, stene, kobe, mize, noče in trdnjave, tesni, tramovi, sece, furnir, parkete in druge vrste namizne opreme.
GALEA TRST
viale Sonzino 24
Tel. 11-1111

Delavske moške obleke
izdelujem po zmernih cenah
Naslov na upravi lista
Nadaljevanje sredi